JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
NIILO JÄÄSKINEN
4 päivänä joulukuuta 2014[1]

Asia C-439/13 P

Elitaliana SpA
vastaan

Eulex Kosovo

Muutoksenhaku — Yhteinen toiminta 2008/124/YUTP — Tarjouskilpailu helikopterituesta Kosovossa toteutettavalle Eulex-operaatiolle — Päätös siitä, että sopimus tehdään toisen tarjoajan kuin valittajan kanssa — Kumoamiskanne ja väitetyn vahingon korvaamista koskeva vaatimus — SEUT 263 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu unionin elin tai laitos — Oikean vastaajan yksilöinti operaation johtajan päätösten osalta — Kanteen tutkimatta jättäminen Euroopan unionin yleisessä tuomioistuimessa — Anteeksiannettava erehdys — Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla — Tehokaan oikeussuojan periaate

I **Johdanto**

1. Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 4.2.2008 yhteisen toiminnan 2008/124/YUTP Kosovossa toteutettavasta Euroopan unionin oikeusvaltio-operaatiosta Eulex Kosovo.[2]

2. Tämän operaation yhteydessä julkaistiin hankintailmoitus hankkeen ”Helikopterituki Kosovossa toteutettavalle Eulex-operaatiolle” rajoitetusta hankintamenettelystä, joka koski palvelusopimuksen tekemistä. Elitaliana SpA (jäljempänä Elitaliana) osallistui tähän tarjouskilpailuun. Sen tarjous tuli tarjouskilpailussa toiselle sijalle. Eulex Kosovo -operaation johtaja päätti tehdä sopimuksen sen tarjoajan kanssa, jonka tarjous oli saavuttanut ensimmäisen sijan.

3. Elitaliana nosti Euroopan unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen Eulex Kosovoa vastaan.

4. Eulex Kosovo teki unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyssä oikeudenkäynnissä oikeudenkäyntiväitteen, joka perustui ensinnäkin siihen, ettei Eulex Kosovolla ollut vastaaja-asemaa, ja toiseksi siihen, ettei unionin yleisellä tuomioistuimella ole toimivaltaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (YUTP) koskevien toimien osalta.

5. Unionin yleinen tuomioistuin jätti 4.6.2013 antamallaan määräyksellä Elitaliana v. Eulex Kosovo[3] (jäljempänä valituksenalainen määräys) kanteen tutkimatta.

6. Elitaliana vaatii nyt käsiteltävässä valituksessa, että valituksenalainen määräys on kumottava.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.
2 — EUVL L 42, s. 92.
3 — T-213/12, EU:T:2013:292.

7. Tässä valituksessa unionin tuomioistuinta pyydetään tutkimaan, onko Eulex Kosovo oikeudellisesti vastuussa kyseisen operaation johtajan päätöksistä, ja etenkin, voidaanko Eulex Kosovoa vastaan nostaa SEUT 263 artiklan mukainen kumoamiskanne, mikä on ilmeisesti aivan uusi kysymys. Unionin tuomioistuimen on otettava kantaa myös Elitalianan väitteisiin, jotka koskevat tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan perusoikeuden loukkaamista ja sitä, onko Elitalianalle tapahtunut anteeksiannettava erehdys, siltä osin kuin on kysymys vastaajan yksilöimisestä unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyssä oikeudenkäynnissä.

II **Asiaa koskevat oikeussäännöt**

8. Yhteisen toiminnan 2008/124 1 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan unionin perusti Eulex Kosovon Kosovossa toteutettavaksi Euroopan unionin oikeusvaltio-operaatioksi.

9. Yhteisen toiminnan 2008/124 2 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, että Eulex Kosovo auttaa Kosovon viranomaisia, oikeusviranomaisia ja lainvalvontaviranomaisia edistymään kohti kestävyyttä ja vastuullisuutta sekä kehittämään edelleen ja vahvistamaan riippumatonta monikansaista oikeuslaitosta sekä monikansaista poliisi- ja tullilaitosta samalla varmistaen, että nämä instituutiot ovat poliittisesta ohjauksesta riippumattomia ja noudattavat kansainvälisesti tunnustettuja normeja ja parhaita eurooppalaisia käytäntöjä.

10. Yhteisen toiminnan 2008/124 6 artiklassa määritetään Eulex Kosovon rakenne. Sen 1 kohdassa säädetään siten, että Eulex Kosovo on yhtenäinen kaikkialla Kosovossa toteutettava Euroopan unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alaan kuuluva (EUTP) operaatio. Artiklan 2 kohdan mukaan Eulex Kosovo perustaa päätoimipaikkansa sekä alueellisia ja paikallisia toimistoja kaikkialle Kosovoon, Brysselissä (Belgia) sijaitsevan tukiyksikön ja tarvittaessa yhteystoimistoja. Artiklan 3 kohdan mukaan Eulex Kosovo koostuu operaation johtajasta ja henkilöstöstä sekä poliisiosasta, oikeudellisesta osasta ja tulliosasta.

11. Yhteisen toiminnan 2008/124 7 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan siviilialan suunnittelu- ja toteutusvoimavaran johtaja toimii Eulex Kosovon siviilioperaation komentajana, joka vastaa Eulex Kosovon strategisen tason johtamisesta ja valvonnasta poliittisten ja turvallisuusasioiden komitean (PTK) poliittisen valvonnan ja strategisen johdon alaisena sekä unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimivan pääsihteerin (jäljempänä korkea edustaja) yleisen toimivallan alaisuudessa. Artiklan 3 kohdan mukaan siviilioperaation komentaja vastaa siitä, että neuvoston ja PTK:n päätökset pannaan asianmukaisesti ja tehokkaasti täytäntöön muun muassa antamalla operaation johtajalle tarvittaessa strategisen tason ohjeita sekä neuvoja ja teknistä tukea.

12. Yhteisen toiminnan 2008/124 11 artiklassa esitetään Eulex Kosovon komentoketju. Artiklan 2 kohdan mukaan PTK vastaa Eulex Kosovon poliittisesta valvonnasta ja strategisesta johdosta neuvoston ja korkean edustajan alaisuudessa. Artiklan 3 ja 4 kohdan mukaan siviilioperaation komentaja, joka on Eulex Kosovon strategisen tason komentaja, raportoi neuvostolle korkean edustajan kautta. Artiklan 5 kohdassa säädetään, että operaation johtaja vastaa Eulex Kosovon johtamisesta ja valvonnasta operaatioalueella ja on suoraan vastuussa siviilioperaation komentajalle.

13. Yhteisen toiminnan 2008/124 12 artiklan 1 kohdasta ilmene vielä, että PTK huolehtii Eulex Kosovon poliittisesta valvonnasta ja strategisesta johdosta neuvoston alaisuudessa.

III **Riidanalaiset toimenpiteet, asian käsittely unionin yleisessä tuomioistuimessa, valituksenalainen määräys ja asian käsittely unionin tuomioistuimessa**

A *Riidanalaiset toimenpiteet*

14. Valituksenalaisessa määräyksessä kuvaillaan riidanalaisten toimenpiteiden toteuttamista seuraavasti:

”2 Hankintailmoitus hankkeen ’Helikopterituki Kosovossa toteutettavalle Eulex-operaatiolle’ rajoitetusta hankintamenettelystä, joka koski palvelusopimuksen tekemistä, julkaistiin Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosassa 18.10.2011 (EUVL 2011/S 200-324817) viitteellä EuropeAid/131516/D/SER/XK. Ilmoitus sisälsi seuraavan maininnan: ’Hankintaviranomainen: Eulex Kosovon johtaja, Pristina, KOSOVO’.

3 Eulex Kosovon johtaja kutsui 23.12.2011 päivätyllä kirjeellä, johon oli liitetty muun muassa ohjeet tarjoajille, [Kantajan,] italialaisen yhtiön [Elitalianan] jonka toimialana on helikopteripalveluiden tarjoaminen julkisyhteisöille, osallistumaan rajoitettuun tarjouskilpailumenettelyyn.

4 Kantaja jätti tarjouksen edellä mainitussa menettelyssä.

5 Eulex Kosovon hallinto- ja tukipalvelujohtaja ilmoitti kantajalle 29.3.2012 päivätyllä kirjeellä, että sen tarjous oli tullut toiselle sijalle.

6 Kantaja vaati Eulex Kosovolta 2.4.2012 päivätyllä kirjeellä oikeutta tutustua tiettyihin asiakirjoihin, jotka ensimmäisen sijan saavuttaneen tarjouksen tehnyt tarjoaja oli esittänyt. Eulex Kosovo[n johtaja] kieltäytyi antamasta oikeutta tutustua näihin asiakirjoihin 17.4.2012 päivätyllä kirjeellä.

7 Eulex Kosovon johtaja päätti 24.4.2012 tehdä sopimuksen sen tarjoajan kanssa, jonka tarjous oli saavuttanut ensimmäisen sijan.”

B *Asian käsittely unionin yleisessä tuomioistuimessa*

15. Siltä osin kuin unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyllä oikeudenkäynnillä on merkitystä nyt käsiteltävän valituksen kannalta, siitä voidaan esittää seuraava yhteenveto.

16. Elitaliana nosti 23.5.2012 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon toimittamallaan kannekirjelmällä Eulex Kosovoa vastaan kanteen, jossa se vaati, että unionin yleisen tuomioistuin

— kumoaa Eulex Kosovon toteuttamat toimet, joiden perusteella toimittajaksi on hankintamenettelyssä ”EuropeAid/131516/D/SER/XK – Helikopterituki Kosovossa toteutettavalle Eulex-operaatiolle (PROC/272/11)” valittu muu tarjoaja kuin Elitaliana ja jotka Eulex Kosovo on antanut sille tiedoksi 29.3.2012 päivätyllä kirjeellä, ja kaikki niihin liittyvät toimet, erityisesti 17.4.2012 päivätyn muistion, jolla Eulex Kosovo epäsi siltä oikeuden tutustua sen pyytämiin asiakirjoihin,

— velvoittaa Eulex Kosovon korvaamaan vahingot, jotka aiheutuivat siitä, ettei Elitaliana saanut sopimusta, ja

— velvoittaa Eulex Kosovon korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

17. Eulex Kosovo teki unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 14.9.2012 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla oikeudenkäyntiväitteen. Eulex Kosovo vaati, että kanne on jätettävä tutkimatta ja että Elitaliana on velvoitettava korvaamaan asian oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan.

18. Elitaliana jätti oikeudenkäyntiväitettä koskevat huomautuksensa 28.11.2012 ja vaati, että oikeudenkäyntiväite on hylättävä ja että kanne on joka tapauksessa annettava tiedoksi toimielimelle, jonka katsotaan olevan vastaaja.

C *Valituksenalainen määräys*

19. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisessa määräyksessä vastaajan oikeudenkäyntiväitteensä tueksi esittämän ensimmäiseen perusteen perusteella, että kanne on jätettävä tutkimatta.

20. Unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli ensiksi Eulex Kosovon oikeudenkäyntiväitettä, jonka mukaan ”sillä [ei] voi olla vastaaja-asemaa käsiteltävässä asiassa, koska se ei ole itsenäinen elin” (valituksenalaisen määräyksen 18–37 kohta).

21. Unionin yleinen tuomioistuin arvioi tarkastelun aluksi sitä, oliko Eulex Kosovolla vastaaja-asema, eli tarkemmin sanottuna sitä, oliko Eulex Kosovo SEUT 263 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu unionin elin tai laitos (valituksenalaisen määräyksen 19–21 kohta).

22. Yhteisen toiminnan 2008/124 1 artiklan 1 kohdan, 6 artiklan, 7 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 11 artiklan sanamuotoa tarkasteltuaan unionin yleinen tuomioistuin katsoi seuraavaa (valituksenalaisen määräyksen 26 kohta):

”Kun otetaan huomioon edellä mainitut säännökset, Eulex Kosovo ei ole oikeussubjekti eikä ole säädetty, että se voisi olla asianosaisena unionin tuomioistuimissa.”

23. Todettuaan seuraavaksi, että Elitaliana vaati kumoamaan Eulex Kosovon hankintamenettelyssä toteuttamat toimet, unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli, kenen voidaan katsoa olevan vastuussa kyseisestä päätöksestä, ja päätteli seuraavaa (valituksenalaisen määräyksen 34 kohta): ”Näissä olosuhteissa on katsottava, että Eulex Kosovon johtajan hankintamenettelyssä toteuttamista toimista on vastuussa komissio, joka on vastaaja-asemassa SEUT 263 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla. Näiden toimien lainmukaisuus voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi yleisen periaatteen mukaisesti, johon kantaja on vedonnut ja jonka mukaan kaikkien unionin toimielinten, elinten ja laitosten sellaisten toimenpiteiden, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin, lainmukaisuus voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi[.]” Unionin yleinen tuomioistuin totesi lisäksi (valituksenalaisen määräyksen 35 kohta), että ”Eulex Kosovolla ei näin ollen ole vastaaja-asemaa.”

24. Elitaliana väitti toiseksi toissijaisesti, että jos Eulex Kosovolla ei ole vastaaja-asemaa, unionin yleinen tuomioistuin voisi ensinnäkin yksilöidä asianosaisen, jota vastaan asiaa voitaisiin ajaa (valituksenalaisen määräyksen 38 kohta).

25. Unionin yleinen tuomioistuin totesi kuitenkin, ettei Elitaliana ollut tässä tapauksessa nimennyt Eulex Kosovoa kanteessa erehdyksessä. Kanteen sisällöstä käy sitä vastoin selvästi ilmi, että Elitalianalla oli tarkoitus nostaa kanne nimenomaan Eulex Kosovoa vastaan, joka on Elitalianan mukaan SEUT 263 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu unionin elin tai laitos, minkä Elitaliana on lisäksi vahvistanut oikeudenkäyntiväitteestä esittämissään huomautuksissa (valituksenalaisen määräyksen 39 kohta).

26. Elitaliana vaati toiseksi unionin yleistä tuomioistuinta toteamaan, että kyseessä on anteeksiannettava erehdys, ja vetosi tässä yhteydessä oikeuskäytäntöön, jossa on todettu tällaisen erehdyksen olemassaolo, jos asianomainen toimielin on menetellyt tavalla, joka on yksinään tai ratkaisevassa määrin omiaan aiheuttamaan ymmärrettävän sekaannuksen vilpittömässä mielessä olevalle henkilölle, joka on noudattanut kaikkea sitä huolellisuutta, jota edellytetään tavanomaisesti valistuneelta toimijalta (valituksenalaisen määräyksen 40 kohta).

27. Unionin yleinen tuomioistuin totesi tässä yhteydessä, että anteeksiannettavaksi katsottavasta erehdyksestä voi sen oikeuskäytännön mukaan, johon Elitaliana on vedonnut, seurata ainoastaan se, ettei kannetta ole jätettävä tutkimatta myöhästyneenä. Kyseisessä asiassa oli kuitenkin kiistatonta, että Elitaliana oli noudattanut kanteen nostamisen määräaikaa (valituksenalaisen määräyksen 42 kohta).

28. Unionin yleinen tuomioistuin huomautti myös, ettei Elitaliana ole missään vaiheessa kohdistanut kannettaan muuta tahoa kuin Eulex Kosovoa vastaan vaan on tyytynyt vaatimaan, että unionin yleinen tuomioistuin yksilöisi vastaajan, jota vastaan tämä kanne olisi pitänyt nostaa, jotta se olisi tutkittavissa (valituksenalaisen määräyksen 42 kohta).

29. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi tarkastelun lopuksi seuraavaa:

”Kaikista edellä olevista seikoista seuraa, että kantajan Eulex Kosovoa vastaan nostama kanne on jätettävä tutkimatta tämän vastaaja-aseman puuttumisen vuoksi sekä kumoamisvaatimuksen että kumoamisvaatimuksiin läheisesti liittyvän korvausvaatimuksen osalta (ks. vastaavasti [tuomio], Bossi v. komissio [346/87, EU:C:1989:59] 31 kohta ja [määräys] Elti v. Euroopan unionin Montenegron edustusto [T-395/11, EU:T:2012:274], määräyksen 74 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) eikä ole tarpeen lausua unionin yleisen tuomioistuimen väitetystä toimivallan puuttumisesta [EU]-sopimuksen YUTP:tä koskevien määräysten nojalla [toteutettujen toimien osalta].”

D *Asian käsittely unionin tuomioistuimessa*

30. Elitaliana vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen määräyksen ja hyväksyy ensimmäisessä oikeusasteessa nostetun kanteen tai palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jos se katsoo, ettei asia ole ratkaisukelpoinen.

31. Eulex Kosovo vaatii, että valitus hylätään ja Elitaliana velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

IV **Valitusperusteiden tarkastelu**

32. Elitaliana vetoaa valituksensa tueksi seuraaviin kolmeen perusteeseen:

”1) Arviointivirhe siltä osin kuin on katsottu, ettei Eulex Kosovo ole SEUT 263 artiklassa tarkoitettu elin tai laitos. Tehokkaan oikeussuojan periaatteen loukkaaminen, kun periaate ymmärretään yleisemmästä yhdenvertaisuusperiaatteesta seuraavien puolustautumisoikeuksien täysimääräiseksi toteutumiseksi[.]” [4]

”2) Arviointivirhe siltä osin kuin Eulex Kosovo on väitetysti rinnastettu edustustoihin. Tehokkaan oikeussuojan periaatteen loukkaaminen, kun periaate ymmärretään yleisemmästä yhdenvertaisuusperiaatteesta seuraavien puolustautumisoikeuksien täysimääräiseksi toteutumiseksi[.]” [5]

4 — Valituksen 19–32 kohta.

5 — Valituksen 33–39 kohta.

”3) Arviointivirhe siltä osin kuin on katsottu, ettei kyse ollut anteeksiannettavasta erehdyksestä. Tehokkaan oikeussuojan periaatteen loukkaaminen, kun periaate ymmärretään yleisemmästä yhdenvertaisuusperiaatteesta seuraavien puolustautumisoikeuksien täysimääräiseksi toteutumiseksi[.]” [6]

33. Kolmea valitusperustetta edeltää Peruslähtökohta-niminen jakso,[7] jossa viitataan ”tehokkaan oikeussuojan periaatteeseen – –, joka nykyään vahvistetaan [ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 kirjoitetun yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus)] 6 ja 13 artiklassa”, ja unionin tuomioistuinta pyydetään tunnustamaan tämä ”hyväksymällä jäljempänä esitetyt perusteet”.

34. On ensiksi tarkasteltava tätä peruslähtökohtaa.

A *Peruslähtökohta*

1. Asianosaisten lausumat

35. Elitaliana toteaa tästä periaatteesta seuraavaa:

”17 Tehokkaan oikeussuojan periaate on nykyään yhteisön oikeusjärjestyksen johtava periaate, joka tällä hetkellä vahvistetaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 13 artiklassa, joissa jokaiselle taataan oikeus oikeudenkäyntiin tuomioistuimessa, joka käsittelee kaikki hänen oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa liittyvät vaatimukset, sillä oikeus saada asiansa käsiteltyä tuomioistuimessa on tehokas vain, jos se takaa jokaiselle selvän ja tehokkaan mahdollisuuden riitauttaa toimi, joka on loukannut hänen oikeuspiiriään. Mahdolliset rajoitukset ovat kyseisten normien kanssa yhteensoveltuvia vain, jos niillä ei supisteta henkilön mahdollisuuksia oikeudenkäyntiin niin, että oikeuden olennainen sisältö vaarantuu.

19 Valituksenalainen määräys, jossa on yhtäältä hyväksytty väite siitä, ettei Eulex ole oikeussubjekti (mikä on sitä paitsi kaikkea muuta kuin ilmeistä ja mitä huolellinen kolmas henkilö etenkään ei voi havaita, koska sitä ei ole missään vaiheessa tuotu esiin), ja toisaalta hylätty väite siitä, että kyse on anteeksiannettavasta erehdyksestä (vaikka unionin yleinen tuomioistuin oli todennut sen edellytysten olemassaolon), on tosiasiallisesti estänyt Elitalianaa panemasta täytäntöön käytettyä oikeussuojan saamiskeinoa epäämällä sen puolustautumisoikeudet, jotka unionin tuomioistuin toivoaksemme tunnustaa hyväksymällä jäljempänä esitettävät perusteet.”

36. Eulex Kosovo väittää, että Elitaliana on esittänyt tämän väitteen toissijaisesti siltä varalta, että unionin tuomioistuin katsoo olevansa asiassa toimivaltainen, minkä Eulex Kosovo kiistää. Se katsoo joka tapauksessa, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole rikkonut Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 13 artiklaa.

2. Asian tarkastelu

37. Elitaliana väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on rikkonut Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 13 artiklaa toteamalla, ettei Eulex Kosovo ole oikeussubjekti, ja katsomalla, ettei vastaajan henkilöllisyyttä koskeva erehdys ollut anteeksiannettava.

6 — Valituksen 40–47 kohta.

7 — Valituksen 16 ja 18 kohta.

38. Aluksi on täsmennettävä, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 13 artiklassa tarkoitetut periaatteet vastaavat periaatteita, jotka sisältyvät nykyään Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklaan, jota lähtökohtaisesti olisi voitu soveltaa tähän asiaan. Perusoikeuskirjan 47 artiklan rikkomiseen voidaan tässä asiassa kuitenkin vedota vain, jos kanteet, jotka on nostettu sellaisia toimielimiä vastaan, joiden toimivalta on todennäköinen, jätetään tutkimatta muista kuin menettelyllisistä syistä, eikä kantajalla tällaisessa tapauksessa ole käytettävissään mitään tehokasta oikeussuojakeinoa. [8]

39. Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne kohdistui asianosaiseen, joka ei tuomioistuimen mukaan ollut oikea vastaaja. Valituksesta ilmenee, että Elitalianan käsityksen mukaan tällä toteamuksella loukataan sen perusoikeuksia, jotka tässä tapauksessa taataan perusoikeuskirjan 47 artiklassa.

40. Huomautan, ettei sen toteamuksen perusteella, jonka mukaan Eulex Kosovo ei ole oikea vastaaja joko sen vuoksi, ettei sillä ole asianosaiskelpoisuutta, tai muiden syiden vuoksi, voida päätellä, ettei oikeussuojaa ole.

41. Perusoikeuskirjan 47 artiklaa koskeva problematiikka on nimittäin selvästi ennenaikainen. Se, että kanne on nostettu sellaista asianosaista vastaan, joka ei ole oikea vastaaja, ei voi merkitä, että kyseistä artiklaa rikotaan. Elitalianan tilannetta voidaan arvioida tämän määräyksen perusteella vasta, kun oikeaa vastaajaa vastaan on nostettu kanne toimivaltaisessa tuomioistuimessa, joka toteaa, ettei oikeussuojakeinoja ole.

42. Elitalianan tästä esittämät väitteet ja perustelut ovat näin ollen tehottomia. Väitteeseen, jonka mukaan Elitalianan oli liian vaikea yksilöidä vastaajaa, jota vastaan sen olisi pitänyt nostaa kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa, palataan kolmannen valitusperusteen yhteydessä.

B *Ensimmäinen valitusperuste, joka koskee sitä, ettei Eulex Kosovoa pidetty SEUT 263 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuna unionin elimenä tai laitoksena*

1. Asianosaisten lausumat

43. Elitaliana väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että ”Eulex Kosovo ei ole oikeussubjekti eikä ole säädetty, että se voisi olla asianosaisena unionin tuomioistuimissa” (valituksenalaisen määräyksen 26 kohta). Elitaliana väittää, että Eulex Kosovolla on kaikki ominaisuudet, joita vaaditaan, jotta sitä voitaisiin pitää SEUT 263 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuna unionin elimenä tai laitoksena.

44. Eulex Kosovo vaatii, että valitusperuste on hylättävä.

8 — Huomautan, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi määräyksessä H v. neuvosto ym. (T-271/10, EU:T:2014:702), että sen mukaan olemassa oli oikeussuojakeino, joka kyseisessä tapauksessa oli kansallisissa viranomaisissa käytettävä oikeussuojakeino.

2. Asian tarkastelu

45. On huomautettava, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan SEUT 263 artiklassa määrättyjä tuomioistuinvalvonnan muotoja sovelletaan unionin lainsäätäjän perustamiin elimiin ja laitoksiin, joille on annettu toimivalta toteuttaa luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä oikeudellisesti sitovia toimenpiteitä erityisillä aloilla, kuten Euroopan lentoturvallisuusvirastoon (EASA), Euroopan lääkevirastoon (EMA), Euroopan kemikaalivirastoon (ECHA), yhteisön kasvilajikevirastoon (CPVO) ja sisämarkkinoiden harmonisointivirastoon (tavaramerkit ja mallit) (SMHV). [9]

46. Arvioitaessa, kuuluuko elin tai laitos SEUT 263 artiklan ensimmäisessä kohdassa olevan määritelmän alaisuuteen, on tutkittava säädöstä, jolla kyseinen yksikkö on perustettu. Oikeuskäytännöstä voidaan tältä osin johtaa ainakin kaksi edellytystä, [10] joita Eulex Kosovo ei näytä täyttävän.

47. Yhteisessä toiminnassa 2008/124 ei ensinnäkään säädetä, että Eulex Kosovo olisi oikeussubjekti, kuten usein tehdään esimerkiksi säädöksissä, joilla perustetaan virastoja, [11] eikä siinä edes säädetä, että sillä olisi kelpoisuutta olla asianosaisena unionin tuomioistuimissa. [12]

48. Toiseksi säädökset, joilla perustetaan unionin elimiä tai laitoksia, sisältävät usein säännöksen, jossa mainitaan perustamissopimuksen relevantti artikla ja määritellään samalla muutoksenhakuoikeuden laajuus. [13] Yhteisessä toiminnassa 2008/124 ei kuitenkaan ole tällaista säännöstä.

49. Elitaliana vetoaa vaatimustensa tueksi unionin yleisen tuomioistuimen tuomioon Sogelma v. EAR. [14] Tässä tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin tutki, oliko sillä toimivalta ratkaista kanne, joka oli nostettu EY 230 artiklan neljännen kohdan (josta on tullut SEUT 263 artikla) nojalla Euroopan jälleenrakennusviraston (EAR) toimea vastaan. Tämä tuomio on kuitenkin annettu täysin erilaisessa asiayhteydessä, koska unionin yleinen tuomioistuin nimenomaan totesi, että EAR oli yhteisön elin, joka on oikeushenkilö, ja että asetuksessa, jolla virasto perustettiin, säädettiin nimenomaisesti unionin tuomioistuimen toimivallasta. [15]

50. Se, että perustamissäädöksessä säädetään nimenomaisesti muutoksenhausta unionin tuomioistuimessa, vahvistaa yhteyden SEUT 263 artiklaan. Se, ettei tällaista säännöstä ole, ei käsitykseni mukaan kuitenkaan sellaisenaan oikeuta toteamaan, että tällainen yhteys puuttuu.

9 — Ks. tuomio Yhdistynyt kuningaskunta v. parlamentti ja neuvosto (C-270/12, EU:C:2014:18, 81 kohta) ja tuomio Liivimaa Lihaveis (C-562/12, EU:C:2014:2229, 46 kohta).

10 — Ks. ratkaisuehdotukseni Liivimaa Lihaveis (C-562/12, EU:C:2014:155, 34–36 kohta).

11 — Ks. esim. kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston [ECHA] perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta 18.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006 (EUVL L 396, s. 1, oikaisu EUVL 2007, L 136, s. 3; jäljempänä REACH-asetus) 100 artiklan 1 kohta, jonka mukaan kyseinen virasto on Euroopan yhteisön elin ja oikeushenkilö. Lisäksi Euroopan unionin perustamia elimiä, jotka ovat oikeushenkilöitä, käsitellään unionin budjetissa erikseen; tästä ks. asiakirja COM(2012) 300 23.5.2012, joka on otsikoitu ”Draft General Budget of the European Commission for the Financial Year 2013. Working Document Part III. Bodies set up by the European Union and having legal personality” (asiakirja on saatavana englanniksi).

12 — Sekä yksityisoikeuden että julkisoikeuden alalla on täysin mahdollista, että yksiköllä, joka ei ole erillinen oikeussubjekti, on kuitenkin kelpoisuus olla asianosaisena tuomioistuimissa. Asianosaiskelpoisuudesta ks. tuomio Überseering (C-208/00, EU:C:2002:632) ja ratkaisuehdotukseni VALE Építési (C-378/10, EU:C:2011:841, 37 kohta).

13 — Ks. esim. REACH-asetuksen 94 artiklan 1 kohta, jonka mukaan muutosta voidaan hakea unionin yleisessä tuomioistuimessa tai unionin tuomioistuimessa SEUT 263 artiklan mukaisesti ECHAn valituslautakunnan tekemään päätökseen, tai niissä tapauksissa, joissa ei ole muutoksenhakuoikeutta valituslautakunnassa, ECHAn tekemään päätökseen.

14 — (T-411/06, EU:T:2008:419).

15 — Tuomio Sogelma v. EAR (EU:T:2008:419, 34 ja 50 kohta).

51. Katson nimittäin, että vaikka ei olisi nimenomaista säännöstä, jolla kyseiselle yksikölle annetaan oikeushenkilöllisyys, SEUT 263 artiklan viidennen kohdan sanamuodon perusteella syntyy erittäin vahva olettama siitä, että jos toimielimet perustavat yksikön, joka voi tehdä yksityisiin vaikuttavia päätöksiä, on oltava olemassa muutoksenhakukeino. Muutoksenhakukeinoa koskeva olettama voidaan tällaisessa tilanteessa hyväksyä erittäin tiukoin edellytyksin. Yksiköllä, jolla on erillinen henkilöllisyys ja omia oikeudellisia toimivaltuuksia ja jolle on annettu tietyn luonteisia tehtäviä, voidaan olettaa olevan asianosaiskelpoisuus tai kelpoisuus olla vastaajana unionin tuomioistuimissa, vaikka tästä ei olisi säädetty nimenomaisesti. [16]

52. Yhteistä toimintaa 2008/124 tarkasteltaessa ilmenee, että kysymys on neuvoston ja komission yhteisestä operaatiosta. Yhteisessä toiminnassa ei anneta Eulex Kosovolle erillistä oikeushenkilöllisyyttä. Sen 11 ja 12 artiklan mukaan neuvosto ja PTK nimittäin vastaavat poliittisesta valvonnasta ja määrittävät strategisen johdon. Lisäksi yhteisen toiminnan 16 artiklan mukaan komissio valvoo operaation rahoitusta.

53. Nämä seikat saavat minut katsomaan, että kun on kysymys SEUT 263 artiklan ensimmäisen kohdan soveltamisesta, Eulex Kosovo ei ole tässä artiklassa tarkoitettu elin tai laitos. Se on pikemminkin kahden toimielimen yhteinen operaatio. Tästä huolimatta ei mielestäni ole mahdotonta, että toiminnallisen tarkastelun perusteella katsotaan, että operaatio on oikeussubjekti. [17] Operaatio on perustettu säädöksellä, ja se pystyy esimerkiksi tekemään päätöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin. Yhteisen toiminnan 2008/124 systematiikka kuitenkin osoittaa, että operaation on haluttu olevan elimellisesti riippuvainen mainituista kahdesta toimielimestä. [18] Julkisasiamies Roemer on ratkaisuehdotuksessaan Ufficio imposte consumo v. komissio [19] jo tutkinut tämän kaltaista komission ja ydintutkimuskeskuksen välistä tilannetta. Nyt käsiteltävässä tapauksessa on siten kysymys pikemminkin toimielinten välisen yhteistyön väliaikaisesta rakenteesta kuin elimestä, joka olisi olemassa erillisenä oikeussubjektina.

54. Katson tässä tilanteessa, ettei Eulex Kosovoa voida pitää yksikkönä, jota vastaan voitaisiin nostaa kanne SEUT 263 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla. Unionin yleinen tuomioistuin on siten voinut perustellusti todeta, ettei Eulex Kosovo ollut kyseisessä määräyksessä tarkoitettu unionin elin tai laitos.

55. Ehdotan näin ollen, että ensimmäinen väite hylätään perusteettomana.

16 — On kuitenkin korostettava, että nyt käsiteltävä asia poikkeaa tuomiosta Les Verts v. parlamentti (294/83, EU:C:1986:166, 23 ja 24 kohta).

17 — Vrt. toiminnallisesta lähestymistavasta Euroopan ulkosuhdehallinnon organisaatiosta ja toiminnasta 26.7.2010 tehty neuvoston päätös 2010/427/EU (EUVL L 201, s. 30), jonka 1 artiklassa säädetään, että Euroopan ulkosuhdehallinto [EUH] ”on toiminnallisesti itsenäinen, [Euroopan unionin] neuvoston pääsihteeristöstä ja [Euroopan] komissiosta erillinen Euroopan unionin elin, *jolla on tehtäviensä suorittamiseksi ja tavoitteidensa saavuttamiseksi tarvittava oikeuskelpoisuus*” (kursivointi tässä). Ks. myös Gatti, M., ”Diplomats at the Bar: The European External Action Service before EU Courts”, *European Law Review*, 2014, s. 664.

18 — Toisin kuin Euroopan ulkosuhdehallinnolla EUH:lla, joka on päätöksen 2010/427/EU nojalla toiminnallisesti itsenäinen elin ja jolla on kelpoisuus olla vastaajana, Eulex Kosovolla ei ole näitä samoja ominaisuuksia. Eulex Kosovon vastineessa esiin tuomista seikoista voidaan esittää seuraava yhteenveto: Eulex Kosovo on ensinnäkin asemaltaan pikemminkin kriisinhallintaoperaatio, josta on vastuussa sen perustanut neuvosto, joka vastaa sen poliittisesta valvonnasta ja strategisesta johdosta. Toiseksi sitä, että lainsäätäjä on halunnut pitää operaatioita pelkkinä ”toimina” eikä eliminä, korostaa se, että jäsenvaltiot lähettävät johtotehtävissä toimivan henkilöstön operaation palvelukseen mutta ”[h]enkilöstöön kuuluvan [Eulex Kosovon palvelukseen] lähettänyt valtio tai Euroopan unionin toimielin vastaa kaikista tämän henkilön esittämistä tai häntä koskevista, lähettämiseen liittyvistä vaatimuksista. Kyseinen valtio tai Euroopan unionin toimielin on vastuussa sellaisten menettelyjen vireille panosta, joihin mahdollisesti ryhdytään lähetettyä henkilöä vastaan” (ks. yhteisen toiminnan 2008/124 10 artiklan 2 kohta). Kolmanneksi Eulex Kosovon toimintaan osallistuu kolmansia maita. Neljänneksi Eulex Kosovon operaation johtaja on tehnyt komission kanssa sopimuksen, jonka mukaan ”Xavier Bout de Marnhac on komission palveluksessa erityisneuvonantajana”, jota ei siis ole otettu palvelukseen Euroopan unionin toimielinten elimiin sovellettavan menettelyn mukaisella kilpailulla vaan määräaikaisena riippumattomana neuvonantajana.

19 — Julkisasiamies Roemerin ratkaisuehdotus Ufficio imposte consumo v. komissio (2/68-IMM, EU:C:1968:45, s. 647).

C Toinen valitusperuste, joka koskee sitä, että Eulex Kosovo -operaatio on virheellisesti rinnastettu Euroopan unionin delegaatioihin

1. Asianosaisten lausumat

56. Toisessa valitusperusteessaan Elitaliana väittää unionin yleisen tuomioistuimen katsoneen virheellisesti, että Eulex Kosovoa oli unionin Montenegron edustustoa koskevan unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti käsiteltävä kuten komission edustustoa, joten komissio oli toimielin, jonka oli SEUT 263 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla vastattava kyseisestä toimesta unionin tuomioistuimissa (valituksenalaisen määräyksen 27–35 kohta).

57. Eulex Kosovo vaatii, että valitusperuste on hylättävä.

2. Asian tarkastelu

a) Edustustojen ja operaatioiden välinen ero

58. Siltä osin kuin on kysymys edustuston ja operaation välisestä erosta, huomiota on kiinnitettävä ennen kaikkea kahteen näkökohtaan, jotka liittyvät Euroopan unionin läsnäoloon unionin alueen ulkopuolella.

59. Ensimmäinen näkökohta koskee EY:n perustamissopimukseen perustuvaa ulkoista läsnäoloa ja toimintaa. Tähän sisältyvät *edustustot* kolmansissa maissa ja kansainvälisissä järjestöissä. Oikeuskäytäntö, joka on peräisin pääasiallisesti unionin yleisestä tuomioistuimesta, on varsin selvä ja mielestäni oikeassa. Unionin tuomioistuimen toimivalta perustuu perustamissopimuksen tavanomaisiin määräyksiin, kuten kumoamiskannetta ja vahingonkorvauskannetta koskeviin määräyksiin. Lissabonin sopimuksen voimaantuloa ja EUH:n perustamista [20] edeltävästä unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että tällaisessa tilanteessa vastaaja, jota vastaan kanne on nostettava, on todellakin komissio. Edustustot ovat sidoksissa komissioon, ja kaikki kanteet on nostettava komissiota vastaan. [21] Unionin yleinen tuomioistuin on siten jättänyt tutkimatta kanteen, joka oli nostettu vain edustustoa vastaan. [22]

60. Toinen näkökohta koskee YUTP:hen sisältyvää ulkoista toimintaa. Kysymys on erityisesti toiminnasta, jossa perustetaan YUTP:n *operaatioita* kolmansiin maihin. Oikeuskäytäntö, joka on samaten peräisin unionin yleisestä tuomioistuimesta, ei ole runsasta. Kanteita on nostettu vain muutamia, ja ne on sittemmin peruttu, joten asiat on poistettu rekisteristä. [23] Harvoista asioista, joissa unionin yleinen tuomioistuin on antanut ratkaisun, on mainittava asia H v. neuvosto ym. Unionin yleinen tuomioistuin viittaa valituksenalaisessa määräyksessä myös unionin yleisen tuomioistuimen presidentin välitoimista antamaan määräykseen. [24] Unionin yleinen tuomioistuin jätti kanteen tutkimatta asian H v. neuvosto ym. pääasian osalta, mutta asiassa on tehty valitus. [25] Asia koski Euroopan unionin poliisioperaatiota Bosnia ja Hertsegovinassa. [26] Koska YUTP:n operaatioita koskevia unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuja on vähän, on todettava, että alaa koskeva oikeuskäytäntö ei todellakaan ole vakiintunut.

20 — Ks. alaviite 17.

21 — Tuomio IDT Biologika v. komissio (T-503/10, EU:T:2012:575).

22 — Määräys Tecnoprocess v. komissio ja unionin Marokon edustusto (T-264/09, EU:T:2011:319).

23 — Ks. esim. määräys Fucci v. UNMIK (T-51/05, EU:T:2005:175) ja määräys Unity OSG FZE v. neuvosto ja EUPOL Afghanistan (T-511/08, EU:T:2010:138).

24 — Ks. määräys H v. neuvosto ym. (T-271/10 R, EU:T:2010:315) ja valituksenalaisen määräyksen 26 kohta.

25 — Ks. määräys H v. neuvosto ym. (EU:T:2014:702) ja vireillä oleva valitusasia H v. neuvosto ym. (C-455/14 P).

26 — Ks. Euroopan unionin poliisioperaatiosta 11.3.2002 hyväksytty neuvoston yhteinen toiminta 2002/210/YUTP (EYVL L 70, s. 1) ja Euroopan unionin poliisioperaatiosta (EUPM) Bosnia ja Hertsegovinassa 8.12.2009 tehty neuvoston päätös 2009/906/YUTP (EUVL L 322, s. 22).

61. Unionin edustustoja koskevaa unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ei käsitykseni mukaan voida soveltaa unionin perustamiin operaatioihin, vaikka näillä kahdella rakennetyypillä onkin samankaltaisia ominaisuuksia, kuten se, etteivät ne ole erillisiä oikeussubjekteja. Koska nimenomaisia säännöksiä ei ole, on varmistuttava operaatioiden ja toimielinten välisen suhteen todellisesta luonteesta.

62. On korostettava, ettei unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisessa määräyksessä noudattama päättely perustunut edustuston ja operaation asemien täydelliseen vastaavuuteen. Unionin yleinen tuomioistuin kylläkin viittaa Euroopan unionin Montenegron edustustoa koskevaan määräykseen [27] mutta vain muistuttaakseen, että ”toimet, jotka on toteutettu valtuutuksen nojalla, on tavallisesti katsottava niiden toteuttamiseen valtuuttaneen toimielimen toimiksi ja että tämän toimielimen on vastattava tuomioistuimessa kyseisestä toimesta” (valituksenalaisen määräyksen 33 kohta). Tämän todettuaan se on lausunut valituksenalaisen määräyksen 34 kohdassa seuraavaa:

”Näissä olosuhteissa on katsottava, että Eulex Kosovon johtajan hankintamenettelyssä toteuttamista toimista on vastuussa komissio, joka on vastaaja-asemassa SEUT 263 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla. Näiden toimien lainmukaisuus voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi yleisen periaatteen mukaisesti, johon [Elitaliana] on vedonnut ja jonka mukaan kaikkien unionin toimielinten, elinten ja laitosten sellaisten toimenpiteiden, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin, lainmukaisuus voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi”.

63. Toisin kuin Elitaliana väittää, unionin yleinen tuomioistuin ei siten ole rinnastanut YUTP:n operaatioita komission edustustoihin.

b) Operaatioiden ja toimielinten välinen suhde

64. Olen ensimmäisen valitusperusteen yhteydessä todennut, ettei Eulex Kosovolla ole ominaisuuksia, jotka vaaditaan, jotta voitaisiin katsoa, että sillä on itsellään kelpoisuus puolustautua unionin tuomioistuimessa SEUT 263 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti. Olen todennut myös, ettei Eulex Kosovo -operaatio ole sidoksissa komissioon edustustona. On siis pohdittava tämän operaation suhdetta toimielimiin.

65. Yhteisestä toiminnasta 2008/124 ilmenee, että Eulex Kosovo on perustettu neuvoston ja komission erilliseksi yksiköksi. Yhteisestä toiminnasta 2008/124 ja operaation johtajan ja komission tekemästä sopimuksesta ilmenee erityisesti, että operaation suhteet komissioon ovat erityisen tiiviit hallinnon ja rahoitusta koskevien näkökohtien osalta. Unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, että kun seikkoja tarkastellaan kokonaisuutena, niillä siirretään komission tavanomaisesti käyttämää toimivaltaa Eulex Kosovolle ja tämän operaation johtajalle. Se on katsonut tämän perusteella, että komissio on viime kädessä vastuussa Eulex Kosovon ja myös sen johtajan toteuttamista toimista (valituksenalaisen määräyksen 34 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin on päätellyt seuraavasti:

”30 On syytä todeta, että hankintamenettelyssä toteutetut toimet koskevat Eulex Kosovon talousarviota.

31 Yhteisen toiminnan 2008/124 16 artiklan 2 kohdan mukaan menoja on hallinnoitava unionin yleiseen talousarvioon sovellettavien unionin sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti. Operaation johtaja vastaa Eulex Kosovon talousarvion toteuttamisesta ja allekirjoittaa tätä varten sopimuksen Euroopan komission kanssa yhteisen toiminnan 8 artiklan 5 kohdan mukaan. Asiakirja-aineistosta käy ilmi, että Eulex Kosovon johtaja on allekirjoittanut tällaisen sopimuksen komission kanssa. Komissio on siis siirtänyt Eulex Kosovon talousarvion toteuttamista koskevia tehtäviä Eulex Kosovon johtajalle, kuten Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon

27 — Määräys Elti v. Euroopan unionin Montenegron edustusto (T-395/11, EU:T:2012:274).

sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25.6.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, s. 1) 54 artiklan 2 kohdan d alakohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään.

32 Tätä siirtoa ilmentää yhteisen toiminnan 2008/124 16 artiklan 3 ja 4 kohta, jotka koskevat rahoitusjärjestelyjä. Operaation johtaja voi nimittäin 3 kohdan mukaan sopia teknisistä järjestelyistä, jotka koskevat Eulex Kosovon laitteiden ja palvelujen toimittamista ja toimitilojen tarjoamista, ainoastaan komission hyväksynnän saatuaan. Saman artiklan 4 kohdassa säädetään, että operaation johtaja raportoi kaikilta osin komissiolle ja toimii tämän valvonnassa sopimuksensa mukaisesti toteuttamiensa toimien osalta.”

66. Tässä päättelyssä, johon yhdyn, ei ole mitään oikeudellista virhettä. Unionin yleinen tuomioistuin on katsonut perustellusti, että erillisen oikeuskelpoisuuden puuttuessa on etsittävä liittymäkohtaa kyseessä oleviin tehtäviin eli tässä tapauksessa hankintamenettelyssä toteutettujen toimien osalta liittymäkohtaa talousarvioon liittyviin seikkoihin. Toisin kuin Elitaliana väittää, unionin yleisen tuomioistuimen päättely ei ole perustunut siihen, että Eulex Kosovo -operaatio olisi rinnastettu Euroopan unionin edustustoihin, vaan se on perustunut kyseisiä tehtäviä koskevaan toiminnalliseen lähestymistapaan.

67. Toinen valitusperuste on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.

D *Kolmas valitusperuste, joka koskee sitä, ettei kyse ollut anteeksiannettavasta erehdyksestä*

1. Asianosaisten lausumat

68. Kolmannessa valitusperusteessaan Elitaliana väittää unionin yleisen tuomioistuimen katsoneen virheellisesti, ettei vastaajan yksilöinnissä ollut tapahtunut anteeksiannettavaa erehdystä, sillä unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, että ”anteeksiannettavaksi katsottavasta erehdyksestä voi – – seurata ainoastaan se, ettei kannetta ole jätettävä tutkimatta myöhästyneenä” (valituksenalaisen määräyksen 41 ja 43 kohta). Elitaliana katsoo, että anteeksiannettavaa erehdystä koskevaa oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa myös vastaajan henkilöllisyyteen, ja se vaatii, että unionin tuomioistuimen on tarvittaessa yksilöitävä oikea vastaaja.

69. Eulex Kosovo vaatii, että valitusperuste on hylättävä.

2. Asian tarkastelu

70. Huomautan aluksi, että unionin yleinen tuomioistuin on todennut, ettei Elitaliana tässä tapauksessa ollut nimennyt Eulex Kosovoa unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetussa kanteessa erehdyksessä (valituksenalaisen määräyksen 39 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisessa määräyksessä kuitenkin myöntänyt, että ”[Elitalianan] oli kiistämättä vaikeaa yksilöidä kyseisistä toimista vastaava asianosainen, jolla olisi vastaaja-asema” (valituksenalaisen määräyksen 41 kohta).

71. Tämä mielestäni täysin oikea toteamus perustuu unionin yleisen tuomioistuimen hyväksymään lähtökohtaan, että kanne olisi pitänyt nostaa komissiota vastaan.

72. Yhdyn unionin yleisen tuomioistuimen arvioon, jonka mukaan anteeksiannettavaa erehdystä koskeva oikeuskäytäntö ei voi tukea Elitalianan väitteitä. Oikeuskäytäntö koskee nimittäin prosessuaalisia määräaikoja,[28] eikä siihen voida vedota tilanteessa, jossa kantaja erehtyy vastaajan henkilöllisyydestä.

73. Vaikka olisi myönnetty, että kyse on anteeksiannettavasta erehdyksestä, vastaajalla, jota vastaan kanne oli nostettu, ei kuitenkaan voitu katsoa olevan oikeuskelpoisuutta kanteeseen vastaamiseen. Anteeksiannettavaan erehdykseen ei siten voida vedota tässä mielessä. Anteeksiannettavasta erehdyksestä voisi olla kysymys vain toisessa oikeudenkäynnissä, joka on pantu vireille toista asianosaista vastaan ja jossa siihen vedotaan oikeuttamisperusteena sille, että kumoamis- ja/tai vahingonkorvauskanne on mahdollisesti nostettu myöhässä.

74. Muistutan lopuksi, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole ottanut kantaa toimivaltansa puuttumiseen,[29] eikä Elitaliana ole valituksessaan riitauttanut valituksenalaista määräystä tältä osin. Tämä kysymys voidaan tuoda esiin toisessa kanteessa, ja kun unionin yleinen tuomioistuin on lausunut siitä, unionin tuomioistuin pystyy valitusvaiheessa tutkimaan, onko unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu perusteltu. Koska unionin yleinen tuomioistuin ei tässä tapauksessa ole lausunut tästä seikasta, myöskään unionin tuomioistuimen ei kuulu ratkaista sitä.

75. Unionin yleinen tuomioistuin ei siis ole tehnyt mitään oikeudellista virhettä, kun se on valituksenalaisessa määräyksessä hylännyt Elitalianan kanneperusteen, joka koski anteeksiannettavaa erehdystä.

76. Koska yksikään valitusperusteista ei ole perusteltu, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

V **Ratkaisuehdotus**

77. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin hylkää valituksen ja velvoittaa Elitaliana SpA:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 — Ks. valituksenalaisen määräyksen 40 kohta.

29 — Ks. valituksenalaisen määräyksen 45 kohta, jota on lainattu tämän ratkaisuehdotuksen 29 kohdassa. Lisäksi vaikuttaa siltä, että mainitussa 45 kohdassa on lyöntivirhe. Sen sijaan, että siinä lukee ”EUT-sopimuksen YUTP:tä koskevien määräysten nojalla toteutettujen toimien”, siinä pitäisi todennäköisesti lukea ”EUT-sopimuksen YUTP:tä koskevien määräysten nojalla toteutettujen toimien”. Sama koskee valituksenalaisen määräyksen 18 kohtaa.